

Constate afname aantal vacatures

Hans Langenberg

Het aantal openstaande vacatures is in het derde kwartaal van 2002 verder afgenomen. Eind september 2002 stonden er 115 duizend vacatures open. Dit waren er 56 duizend minder dan een jaar eerder. De daling is gelijk aan die van een kwartaal eerder. De ontwikkelingen in de afgelopen vijf kwartalen duiden op een constante afname van het aantal vacatures met ongeveer 14 duizend per kwartaal.

1. Zelfde afname als vorig kwartaal

Eind september 2002 waren er 115 duizend openstaande vacatures. Dit betekent een daling van 56 duizend ten opzichte van een jaar eerder. De daling is gelijk aan die van drie maanden eerder. Zoals bij de publicatie van de vorige kwartaalcijfers is aangegeven, worden er bij een omslagpunt aanvankelijk steeds grotere jaarveranderingen gevonden. (Zie Langenberg, 2002.) Na een jaar is hier echter geen sprake meer van. Aangezien het aantal vacatures nu voor de vijfde achtereenvolgende keer is gedaald, en de jaarverandering net als een kwartaal eerder is uitgekomen op -56 duizend, mogen we stellen dat het aantal vacatures daalt met ongeveer 14 duizend per kwartaal. Overigens is het aantal vacatures nog altijd behoorlijk. Het aantal openstaande vacatures lag eind september iets onder het niveau van 1998.

2. Aantal ontstane vacatures op niveau 1995

In het derde kwartaal van 2002 zijn 160 duizend vacatures ontstaan. Dit waren er bijna 50 duizend minder dan een jaar eerder. De daling ligt hiermee onder die van de eerdere kwartalen, maar is nog altijd hoog. De sterke dalingen in de voorbije kwartalen hebben er toe geleid dat het aantal ontstane vacatures fors lager is komen te liggen. Het aantal ontstane vacatures is momenteel vergelijkbaar met het niveau van 1995. De laagste waarden in het aantal ontstane vacatures in de jaren negentig werden waargenomen in 1993.

In het derde kwartaal van 2002 werden 207 duizend vacatures vervuld. Dit waren er 50 duizend minder dan een jaar eerder. De daling ligt hiermee iets onder die van de voorbije kwartalen. De afname van zowel het aantal ontstane als het aantal vervulde vacatures wijst op een sterk verminderde dynamiek op de arbeidsmarkt.

3. Terugloop in alle bedrijfstakken

Het aantal openstaande vacatures is voor het eerst afgenomen in alle bedrijfstakken. De sterkste daling vond voor het vierde achtereenvolgende kwartaal plaats in de zakelijke dienstverlening. In deze branche stonden eind september 23 duizend vacatures open, tegen 39 duizend een jaar eerder. Wèl vlakke de daling iets af. Sterke afnames vonden verder plaats in de industrie en de bouwnijverheid. Ook het aantal vacatures in de landbouw, dat de voorafgaande kwartalen juist toenam, daalde in het derde kwartaal sterk.

4. Spanning op de arbeidsmarkt verder gedaald

Vanwege de afname in het aantal vacatures, is ook de spanning op de arbeidsmarkt verder afgenomen. Eind september stonden er op de duizend banen 15 vacatures open. Een jaar eerder waren dat er nog 23. De spanning is in het derde kwartaal over de hele linie gezakt. Met name in de bouwnijverheid was de daling fors. Eind september 2001 stonden hier op de duizend banen nog 33 vacatures open. Een jaar later waren dat er nog maar 15. De spanning was eind september het hoogst in de horeca, de zakelijke dienstverlening en de gezondheidszorg.

5. Stijging geregistreerde werkloosheid

Het aantal geregistreerde werklozen is in de maanden september-november uitgekomen op gemiddeld 183 duizend. Dit waren er 42 duizend meer dan een jaar eerder. Het aantal geregistreerde werklozen is hiermee het afgelopen jaar met gemiddeld 10 duizend per kwartaal gestegen. Het aantal WW-uitkeringen is in het derde kwartaal met ongeveer 20 duizend toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. De daling van het aantal vacatures en de stijging van het aantal werklozen zijn het gevolg van de sterk vertraagde economische groei.

Literatuur

Hans Langenberg, 2002, Daling aantal vacatures zet krachtig door. In: Sociaal-economische maandstatistiek oktober 2002, blz. 22-23.

Tabel 1
Vacaturegraden naar economische activiteit ¹⁾

	2000		2001		2002			
	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.
Totaal	28	29	29	23	22	24	22	15
Bedrijfssector ²⁾								
01-05 Landbouw en visserij	30	38	27	21	21	41	32	10
10-45 Industrie en bouwnijverheid	28	30	30	23	22	23	21	12
50-74 Commerciële dienstverlening	32	33	33	25	23	25	23	17
75-93 Niet-commerciële dienstverlening	21	22	23	20	20	21	19	15
Bedrijfstak ²⁾								
10-14 Delfstoffenwinning	24	17	20	16	16	37	25	31
15-37 Industrie	25	23	23	19	18	18	16	11
40-41 Energie- en waterleidingbedrijven	14	20	13	12	16	14	11	10
45 Bouwnijverheid	38	47	46	33	33	37	32	15
50-52 Handel	28	28	28	21	20	23	22	16
55 Horeca	27	34	34	29	26	31	34	23
60-64 Vervoer en communicatie	27	25	24	18	15	18	17	12
65-67 Financiële instellingen	27	28	25	19	25	21	17	10
70-74 Zakelijke dienstverlening	40	44	44	31	28	30	26	19
75 Openbaar bestuur	19	20	19	18	20	19	17	14
80 Onderwijs	14	13	15	14	13	9	13	8
85 Gezondheids- en welzijnszorg	22	24	24	23	22	24	20	18
90-93 Cultuur en overige dienstverlening	30	31	35	25	25	32	27	18

¹⁾ Het aantal vacatures per duizend banen.

²⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Bron: CBS, Vacature-enquête en Arbeidsrekeningen.